

**GYŐR SZAB.
HIVATALOS**

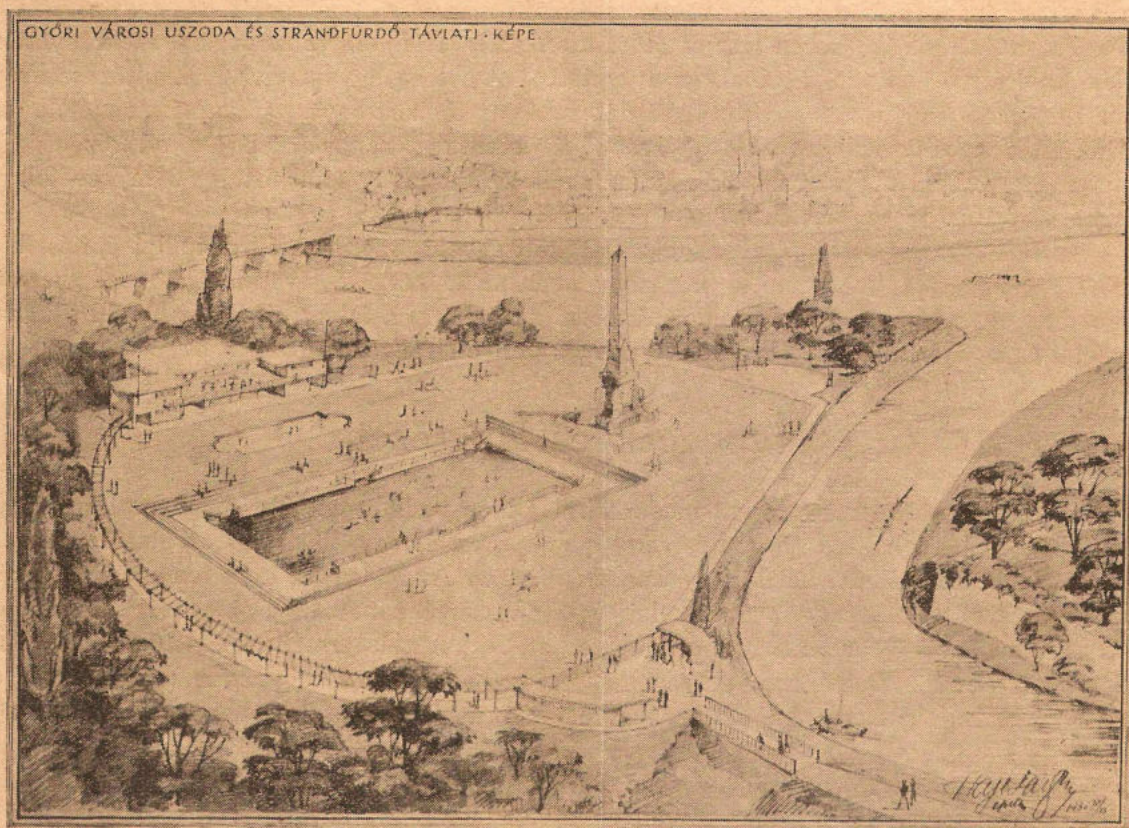
**KIR. VÁROS
ÉRTESITŐJE**

Jelentés a Czirákytéri medencefürdő építéséről.

A város törvényhatósági bizottsága 1930. évi április hó 29-én 77/1930. kgy. sz. alatt elhatározta, hogy a fürdőkérdés megoldására először medencefürdőt kíván építeni. A fürdő helyéül a Czirákyteret jelölte ki, elhelyezésére és az építésre tervezés és kivitel alapjául elfogadta a Hájós Alfréd budapesti műépítész által készített vázlatos terveket. Engem pedig arra utasított, hogy a fürdő részletes terveit és költségvetését készíttsem el és érdemleges határozathozatal céljából terjesszem elő.

A végleges tervek és költségvetések elkészültek, ezekre az építészeti és fürdőbizottságok véleményét meghallgattam. Figyelembevéve javaslataikat, jelentésemet a következőkben terjesztem elő.

Helyszínrajz.

Az új medencefürdő helyét a törvényhatósági bizottság a Czirákytérre jelölte ki.

A fürdő területére két terv merült fel. Az első alternatíva szerint hozzácsatoltatnék a Csónakázó Egylet teniszpályáinak egész területe, mely megoldásnál a fürdő nyugati és részben déli határa is a teniszpályákat szegélyező nyárfasor lenne, a másik alternatíva szerint nyugatról egy a szomszéd telek határától elinduló félköralakú kerítés határolná. Minthogy az előbbi megoldásnál egyrészt a fürdő területe is nagyobb lenne, másrészt, mert a fürdőnek a teniszpályák mai parkirozása és a már eléggé fejlett nyárfasor nagyon szép keretet adna, ez utóbbi szélárnyéket is biztosítana és azoknak, kik az árnyéket szeretik, ezt is nyújtana, ezt a megoldást megfelelőbbnek tartom.

Mindkét megoldásnál a fürdőt nyugatról betonkerítés, a Rába és Duna felől élő sövény határolná, a félsziget csúcán alacsony parkirozással, hogy a kilátás a Dunára megmaradjon. A parkirozás a városi főkertész költségvetése szerint 8500 pengőbe, ha pedig a teniszpályák is a fürdőhöz csatoltatnak, kb. 500 pengővel kevesebbe kerül, mert ez esetben a fák átültetési költsége megtakarítható lesz.

A fürdő áll a terület északnyugati részén elhelyezett fürdőépületből, egy nagyobb medencéből a felnőttek részére, elhelyezve középen a Cziráky emlék tengelyében és ettől délre egy kisebb medencéből a gyermekek részére. A medencék körüli homokterület nagysága cca 6000 m² lesz.

Fürdőépület.

A műépítész az egyemeletes fürdőépületet a fürdő északnyugati oldalára, fronttal délkelet felé tervezi. Másfél méter szélességben betonjárda veszi körül, a bejáratától az épülethez szintén betonjárda vezet.

Az épület két részre osztott, egyik a férfiak, másik a nők részére. Mindkét oldalon lesznek a földszinten öltöző helyiségek, egy-egy ruhakiadó, 1—1 fodráshelyiség, 1—1 mosdó, 5—5 db meleg zuhany és 3—3 W. C., az emeleten szintén öltöző helyiségek, buffet konyha és kamrával, közös étkező és napozó terras.

Az öltöző helyiségekben lesz a földszinten 216 férfi, ugyanannyi női szekrényöltöző, mindkét oldalról 8—8 öltözőkabinnal, az emeleten 192 női és ugyanennyi férfi öltözőszekrény, továbbá 24 férfi és 24 női külön kabin. A fürdőt tehát az öltözők egyszeri használatbavétele mellett és ha minden külön kabinra csak egy személyt számítunk, naponként 864 főnyi közönség látogathatja, mely szám azonban a külön kabinoknak több személy által történő igénybevétele útján több, mint 1000-re szaporítható.

A tervező műépítész által összeállított költségvetés szerint a fürdőépület építési költsége 83.757 pengő 40 fillért tenne ki, minthogy azonban a mérnöki hivatal véleménye szerint a műépítész az egységárakat kissé nyomott árakkal kalkulálta, a felvett összeget kb. 10%-al meg kell emelni és az építési költségekre 90.000 pengőt kell előirányozni.

Medencék és lépcsőzet.

A tervek szerint a fürdő két medencéből áll és pedig egy 50×18 m alapterületű nagyobb medencéből a felnőttek részére és versenyek céljára és egy 25×10 m alapterületű kisebb, úgynevezett lubickoló medencéből a gyermekek részére. A medencék hossz tengelye a Cziráky emlék tengelyével esik össze a nyugat-keleti égtájak irányában. A nagy medence a fürdőépület előtt, a kis medence a Rába mellett nyer elhelyezést. Az előbbi vízmélysége 1.10 m-től 2 m-ig terjed, a kis medence maximális mélysége 60 cm. Műgrás céljára a nagy medence mélységét legalább 3.50 m-re kellene méretezni, ezt azonban a lényeges többköltségre való tekintettel elhagytuk.

A nagy medence cca 30 m hosszban oly mélységű, hogy abban pólóversenyek is rendezhetők. A pólóversenyek 18 m széles pályán tartatnak meg s így a versenyek oldalsó határát a medencefalak képezik. Uszóversenyeknél a versenyzők száma szintén korlátolt és rendszerint

6—8 számú versenyző indítása szokásos és legcélszerűbb. A 18 m-es pálya ezen célnak is megfelel. A Magyar Uszó Szövetség illetékes tényezői is teljesen elegendőnek tartják a 18 m széles pályát versenyek rendezésére, amit különben a szegedi új fürdő és a margitszigeti fedett versenyszoda ugyanilyen szélességű medencéi is igazolnak. De nemcsak sport szempontból, hanem az üzemi kiadások szempontjából is ajánlatos a minimális nagyságú medence létesítése, mert egy 25 m széles medence építése esetén kb. 500 m³ víztöbbletről, ennek termeléséről és melegítéséről kell gondoskodni.

A medence hosszát tekintve, nyílt medencénél csakis 50 m-es medence jöhet számításba, mert a nemzetközi uszóversenyek szabályai ennél kisebbet csak fedett helyen engedélyeznek. Egy 33 m-es medence azért sem volna célszerű, mert a fürdő egészségi célokat is szolgál és előreláthatólag nagy látogatottság lesz remélhető, amikor pedig egy 33 m-es uszoda a szükségletre nem volna elegendő. A kettő közötti építési költség alig 3000 P-t tesz ki, viszont az utóbbi célt tekintve, nincs szükség 25 m szélességre, mert a fürdőhöz egy dunai uszoda is készül s a nyári legnagyobb forgalomnál a fürdőző közönség a két medencében megoszlik.

A nagy medencét 3 sor lépcső veszi körül egyenkint 10 cm magasságban és 1 m szélességben, melyek verseny esetén cca. 2000 főnyi néző közönség elhelyezését szolgálják, de rendes fürdőzés alkalmával is a napozó közönség kedves szórakozó helye lesz ez a lépcsőzet. Mindkét medencét úgynevezett taposó is körülvéveszi, hogy a medencébelépés előtt a homok a lábokról lemosható legyen.

Tervező műépítész az építési költségeket 39.752 P 50 fillérrel irányozta elő, melyet azonban a költségvetés alacsony egységeira való tekintettel kb. 12%-kal megemelve, kerek összegben 45.000 pengővel kell előirányozni.

Pénztárhelyiségek, kerítések és feltöltések.

Tervező műépítész a fürdő főbejáratát a Czirákytéri kis hid tengelyébe helyezi, a bejárat mindkét oldalán egy-egy kisebb épülettel részben a pénztár, részben trafik céljaira. Betonkerítés csak a fürdő nyugati oldalán lesz 2 m magasságban, a terület többi részét, mint természetes kerítés, a Duna és Rába zárja le.

A fürdő egész területe átlagban mintegy egy méter magas földfeltöltést kap, mely fölé mintegy 30 cm vastagságban rostált dunahomok feltöltés kerül. Feltöltés után a terület magassága a Rába 0 pontja felett kb. 6.35 m lesz. A földfeltöltést a Cziráky-tér egész területére már korábban elrendeltem, a szükséges földanyag részben az árapasztó, részben a Rába és Rábca hullámteréből fog kitermeltetni.

Minthogy a fürdő területén a munka zavartalan biztosítása megkívánja, hogy az építés alatt beépítésre kerülő terület és környéke szabadon maradjon, a feltöltési földanyagot itt most csak deponálni lehet s végleges rendeltetési helyére másodszor is mozgósítani kell. Ez okból a tervező műépítész költségvetése szerint a fürdőnek 6500 m³-t kitevő feltöltésénél az egységárat az előirányzott 2 P 50 fillérrel szemben legalább 3 pengővel, az 1200 m³ homokfeltöltésnél pedig az előirányzott 3 P 50 fillérrel szemben legalább 5 pengővel kell számítani, s így a 29.117 pengőt kitevő előirányzatát 35.000 pengőre kell felemelni. A Czirákytér egyéb részeinek feltöltése 22.000 pengő költséget igényel, összköltség tehát 57.000 pengő.

Vizvezeték, csatorna és vízmelegítés.

A víz nyérése a Duna medréből történik két nagyobb és egy kisebb szivattyú segítségével, melyek közül kettő oly méretekkel bir, hogy a nagy medencét 6 óra alatt képes megtölteni. A medencéknek állandó túlfolyása lesz. A Dunából nyert víz szűrésére gyorsszűrők szolgálnak és pedig oly elrendezéssel, hogy a szűrők bármelyike üzemküzben kikapcsolható. Az úszómedence vizét, különösen az elő- és utóidényben, fel lehet melegíteni, mely célra egy nagy vízterű melegvízkazán szolgál. A felmelegítés mérvére alapul vétetett, hogy a 16° C-u Duna-

víz 24 óra alatt 22° C-ig legyen felmelegíthető. A nagy medence vize circulációs vezeték útján naponta utánmelegíthető.

Az épület vízvezetéki csőhálózatát a tetőn elhelyezett lemeztartály táplálja. A zuhanók melegvízellátására szükséges melegvizet egy kis kazán által melegített boiler állítja elő.

Az úszómedence lefolyóvezetéke úgy méreteztetett, hogy az egész medence közép-vízállás mellett körülbelül 6 óra alatt leüríthető legyen. A víz tisztántartására és moszatok fejlődésének meggátolására klorozó berendezés szolgál, mely egy circulációs vezeték útján a medencék vizét állandóan tisztántartja. Az egész elrendezést kiegészíti még egy megfelelő szennyvízderítő medence.

A tervező műépítész által előirányzott 48.616 P 70 fillért elsősorban egy további szivattyú és az ehhez tartozó szerelvények, csővezetékek, épületbővítés stb. költsége címén 12.000 pengővel, továbbá azzal a 8000 pengővel kell megemelni, amennyivel az általa tervezett Oms rendszerű derítő berendezés helyett a Priester rendszerű derítő berendezés többbe kerül, mert az Oms rendszerűt a halélettani és szennyvízkísérleti állomás előreláthatólag engedélyezni nem fogja. A 900 pengővel előirányzott klorozó berendezés szintén nem megfelelő, helyette tökéletesebb berendezést kell alkalmazni, melynek többköltsége 4000 pengő. Ezen költségtöbbleteket figyelembevéve, az építési költséget legalább 72.000 pengőben kell előirányozni.

A gáz-, villamos- és ivóvízvezeték csatlakozó szakaszának elkészítésére szükséges költségek a következők:

a) gázvezetéknel . . .	2300.—
b) villamosvezetéknel . .	3500.—
c) ivóvízvezetéknel . . .	1000.—

Az összköltség tehát kerek összegben 79.000 pengő.

Villamos világítás.

A villamos világítás a fürdőépület helyiségeiben megfelelő számú lámpahelyekkel, továbbá a nagy medence két hosszoldalán 8 drb nagyobb fényintenzitású ívlámpával terveztetett. Az előirányzott 2660 P, kerek összegben 2700 pengő, reálisnak vehető.

Kazán és szivattyúház.

A kazán- és szivattyúház a fürdőépület háta mögött nyer elhelyezést cca 70 m² alapterülettel és a szükséges cca 16 m magas és 80 cm felső átmérőjű kéménnyel. A kazán- és szivattyúházépület egy egészen egyszerű és könnyű konstrukciójú műhelyszerűen kiképzett épület. Az üzem céljaira szükséges kazán a város volt téglagyárától lesz legolcsóbban beszerezhető és alkalmazható. A tervező műépítész által — a téglagyár kazánját kalkulálva — előirányzott hitel 10.028 P 70 fillér, kerek összegben 10.100 pengő, a téglagyári kazán leltári értéke 3500 pengő, befalazása cca 3400 pengő, összköltség tehát 17.000 pengő.

Tervezési költségek.

A tervezési költségeket a megbízólevél alapján kb. 13.000 pengőben kell előirányozni.

Dunai uszoda.

A fürdő kiegészítő részét fogja képezni egy 20x10 m méretű dunai uszoda tutajra építve, fenékosárral ellátva és a Duna felől három oldalról, mintegy 2 m magas palánkkal körülvéve. Ennek külön öltöző kabinjai nem lesznek, ezt a medencefürdő vendégei külön díj

nélkül használhatják. Az uszodához a mai Dunafürdő tutajanyaga felhasználható, új anyagot csak a kosár és a palánk céljára kell beszerezni. Ennek költsége, valamint a fürdő felépítése a tervező műépítész költségvetése szerint cca 4000 pengőbe fog kerülni.

Tervbe vettem néhány családi kabinfürdő építését is, részben a régi Dunafürdő anyagának felhasználásával, mely azonban nem fog a medencefürdőhöz tartozni, hanem azt a Dunának egy másik alkalmas szakaszán fogom elhelyezni és kezelésre, esetleg a fenntartás ellenében bérbe fogom adni.

Költségösszeállítás

a Czirákytéri medencefürdő létesítésével kapcsolatos kiadásokról és ezek fedezetéről:

Létesítési költségek:

1. Fürdőépület	90.000.—	P
2. Medencék és lépcsőzet	45.000.—	"
3. Pénztárházak, kerítés, feltöltés	57.000.—	"
4. Vizvezeték, csatornázás, vízmelegítés	79.000.—	"
5. Villamosvilágítás	2.700.—	"
6. Kazán és szivattyuház	17.000.—	"
7. Tervezési költség cca	13.000.—	"
8. Parkirozás	8.000.—	"
9. Dunai uszoda	4.000.—	"
10. Előre nem látható költségek	17.000.—	"
	<u>összesen: 332.700.—</u>	P

Fedezet.

1. Villamosműveknél fürdőépítésre tartalékolt hitel	80.000.—	P
2. Háztartásnál fürdőépítésre tartalékolt hitel	32.000.—	"
3. A háztartás 1929—1931. évi költségvetéseiben a Czirákytér feltöltésére tartalékolt, illetve felvett és még rendelkezésre álló hitel	8.700.—	"
4. A csatornamű 1930. és 1931. évi költségvetésében mély helyek feltöltésére felvett hitel	12.000.—	"
5. Kölcsönből fedezendő	200.000.—	"
	<u>összesen: 332.700.—</u>	P

Költségvetés

az új fürdő évi fenntartásáról.

Szükséglet:

I. Személyi kiadások:

1. Fürdőfelügyelet 5 hónapra à 130 P	650.— P	
2. Pénztáros 20 hétre à 24 P	480.— P	
3. Könyvelésért és ellenőrzésért megtérítés a mérnöki hivatal fizetéséhez	250.— P	
4. Két uszómester 20 hét à 36 P	1440.— P	
5. Gépész 5 hónapra à 200 P	1000.— P	
6. Fűtő 5 hónapra à 100 P	500.— P	
7. Vegyes (társ. bizt. járulékok)	200.— P	4.520 — P

II. Dologi kiadások:

1. Üzemfenntartás (a tervező által megadott adatok szerint):		
a) Vízmelegítés	2500.— P	
b) Áramfogyasztás	2000.— P	
c) Szennyvizelvezetés	600.— P	
2. Hivatali költségek	200.— P	
3. Felszerelés, berendezés	300.— P	
4. Vegyesek (tűzkárbiztosítási díj)	1400.— P	
5. Előre nem látható kiadásokra	500.— P	
6. Kamatszolgáltatásra	20000.— P	27.500.— P
		összesen: 30.020.— P

Fedezet:

1. Fürdődíjak:		
a) 80 fürdőnapra naponként 200 felnőtt után à 1 P	16000.— P	
b) 80 fürdőnapra naponként 120 diák után à 50 f	4800.— P	
c) Uszásoktatásért felnőttek után 1000 à 50 fillér és diákok után 3600 à 20 fillér	1580.— P	22.380.— P
2. Borbélyüzlet bére		200.— P
3. Buffet bére		2.000.— P
		összesen: 24 580.— P

A költségvetés egyes tételeihez a következőket jegyzem meg :

1. A kabinos személyzet bérét, ruhaneműek beszerzését, őrzését és kikölcsönzését nem irányoztam elő, mert ezeknek minden jegy után naponként felszámítható 10 fillér kiszolgálási díj ellenében való bérbeadását vettem tervbé.

2. Az üzemi költségeket, a medencék hetenkinti kiürítését véve alapul, a tervező mű-
építész adta meg.

3. A fürdőnapok számát és a fürdő forgalmát a legminimálisabb mértékben vettem fel, amit az alábbi statisztika is igazol. A forgalom 40 %-os emelkedése esetén a fürdő már rentabilis lesz. Az évi kb. 8000 pengős hiány a városra külön kiadást nem jelent, mert ennyit évenként a régi dunafürdőre is ráfizetett.

A régi Dunafürdő forgalma :

Év	Hány napig volt nyitva ?	Hány fürdő nap volt ?	A fürdőt hány személy látogatta ?	
			összesen	átlag fürdő naponként ?
1922	106	60	13.600	227
1923	117	43	13.100	305
1924	117	42	10.900	260
1925	114	56	18.500	330
1926	129	86	20.500	238
1927	136	98	22.600	231
1928	adat nincs	adat nincs	23.000	—
1929	" "	" "	19.200	—
1930	110	68	32.000	470

A teniszpályák ügye.

A Czirákytéren a város a Győri Csónakázó Egylet részére négy és a Győri Mezőgazdasági Kamara részére egy teniszpálya céljaira megfelelő területeket engedett át azzal a kikötéssel, hogy azokat tőlük minden kártérítésre való igényük nélkül bármikor visszaveheti. Tekintettel a fürdőépítésre és arra, hogy egyidejűleg az egész Czirákytér feltöltése is elrendeltetett, a város a teniszpályák céljaira átengedett területeket az érdekelt engedményeseknek felmondta. A tárgyalások során engedményesek bejelentették és igazolták, hogy a pályák építése a Győri Csónakázó Egyletnek kb 9600 pengőjébe, a Mezőgazdasági Kamarának kb. 1250 pengőjébe került, mely költségeknek több, mint felét a területek feltöltésére fordították. Arra az

esetre, ha a város a területeket visszaveszi, méltányos összegű kártérítést kértek. Tekintettel arra, hogy az engedményesek által teljesített feltöltések a városnak anyagi hasznot jelentenek, ezek költsége erejéig kártalanításukat méltányosnak és indokoltnak találom és a létesítmények főkönyvében mély és mocsaras területek feltöltésére tartalékolt 9800 pengő hitel terhére a Csónakázó Egylet részére 5000 pengő, a Mezőgazdasági Kamara részére pedig 800 pengő kártalanítási összeg megállapítását és utalványozását javasolom.

Győr, 1930. november hó 4.

Koller Jenő

tanácsnok, előadó.

Dr. Szauter Ferenc

polgármester.